

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

ONDERWIJSINSPECTIE

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15, 1210 BRUSSEL

dlsec@onderwijsinspectie.be - www.onderwijsinspectie.be

VERSLAG BREDE DOORLICHTING

STEDELIJKE BASISCHOOL DE TOVERBOOM TE ANTWERPEN

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 113217

Instelling Stedelijke Basisschool De Toverboom
Sint-Gummarusstraat 2 - 2060 ANTWERPEN

Beleidsverantwoordelijke An NEVELSTEEN

Telefoonnummer 03 432 92 50

E-mail an.nevelsteen@so.antwerpen.be

Website <https://www.stedelijkonderwijs.be/detoverboom>

Bestuur Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen
Frankrijklei 71-73 - 2000 ANTWERPEN

Scholengemeenschap SG Stedelijk basisonderwijs Antwerpen - West
Frankrijklei 71 73 - 2000 ANTWERPEN

Centrum voor leerlingenbegeleiding Stedelijk centrum voor leerlingenbegeleiding Antwerpen
Biekorfstraat 72 - 2060 ANTWERPEN

Doorlichtingsdagen 14-11-2022, 15-11-2022, 17-11-2022

Inspectieteam Mieke VAN BELLE
Yves VAN MOORLEGHEM

Inhoud

1	Toelichting	3
1.1	Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?	3
1.2	Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?	3
1.3	Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?	3
1.4	Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?	4
1.5	Hoe gaat het verder na de doorlichting?	4
2	Administratieve situering	6
3	In welke mate ontwikkelt de kleuterschool haar eigen kwaliteit?	7
4	In welke mate verstrekt de kleuterschool kwaliteitsvol onderwijs?	10
4.1	De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling	10
5	In welke mate voert de kleuterschool een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne?	13
6	Respecteert de kleuterschool de regelgeving?	15
7	Samenvatting	16
7.1	In welke mate ontwikkelt de kleuterschool haar eigen kwaliteit?	16
7.2	In welke mate verstrekt de kleuterschool kwaliteitsvol onderwijs?	17
7.2.1	De onderwijsleerpraktijk	17
7.3	In welke mate voert de kleuterschool een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne?	18
8	Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen	19

1 Toelichting

1.1 Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?

Elke doorlichting biedt een antwoord op twee onderzoeksvragen:

1. In welke mate ontwikkelt de kleuterschool haar kwaliteit, met bijzondere aandacht voor de aansturing en de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk?
2. In welke mate verstrekt de kleuterschool kwaliteitsvol onderwijs dat tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit (het OK) en respecteert ze de regelgeving?

De onderwijsinspectie beantwoordt deze twee vragen aan de hand van drie onderzoeken:

1. een onderzoek van de kwaliteitsontwikkeling
2. een onderzoek van de onderwijsleerpraktijk
3. een onderzoek van het beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

1.2 Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?

De onderwijsinspectie gaat na of de kleuterschool tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Om de onderzoeksgegevens te verzamelen, gebruikt ze verschillende onderzoeksmethoden en raadpleegt ze uiteenlopende bronnen (kwantitatieve en kwalitatieve data, documenten, observaties, gesprekken en gevalstudies). De onderwijsinspectie betreft ook relevante stakeholders bij de onderzoeken.

1.3 Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie situeert de kwaliteitsontwikkeling en de kwaliteit van de kleuterschool aan de hand van ontwikkelingsschalen. Zo wil ze de kleuterschool stimuleren om de kwaliteit te (blijven) ontwikkelen. De ontwikkelingsschalen zijn gebaseerd op het OK en bestaan telkens uit vier niveaus.

	Beneden de verwachting Er zijn meerdere essentiële punten ter verbetering.
	Benadert de verwachting Er zijn, naast sterke punten, ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.
	Volgens de verwachting Er zijn veel sterke punten en hoogstens kleine punten ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.
	Overstijgt de verwachting Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau **volgens de verwachting** bevat de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Dit niveau betekent dus voluit *volgens de verwachting uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit*.

Het ontwikkelingsniveau **overstijgt de verwachting** bevat dezelfde kwaliteitsverwachtingen als **volgens de verwachting**, maar voor dat niveau verwacht de onderwijsinspectie ook een voorbeeld van goede praktijk. De criteria voor een voorbeeld van goede praktijk zijn:

- De praktijk overstijgt het gangbare.
- De praktijk heeft bij kleuters een positieve impact op de resultaten en effecten.
- De praktijk is ingebed in de werking van de kleuterschool of de werking van een deelteam.
- De praktijk is onderbouwd vanuit evaluaties of specifieke noden van de kleuterschool of is gebaseerd op vernieuwde inzichten op het vlak van onderwijskwaliteit.
- De praktijk kan andere kleuterscholen inspireren.

1.4 Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie formuleert een advies aan de Vlaamse Regering over de verdere erkenning van de kleuterschool. Bij de adviesbepaling heeft de onderwijsinspectie rekening gehouden met niet-beïnvloedbare contextfactoren te wijten aan de coronapandemie.

Er zijn twee adviezen mogelijk.

- Als de kleuterschool in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een gunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - een gunstig advies zonder meer
 - een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.
- Als de kleuterschool niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een ongunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - Een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur van de kleuterschool zich bij het werken aan de tekorten extern laat begeleiden. Indien het bestuur van de kleuterschool gebruikmaakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe doorlichting. Die nieuwe doorlichting vindt plaats binnen een termijn die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten en die minimum 90 dagen bedraagt, behalve als de tekorten betrekking hebben op de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - Een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten. Het bestuur van de kleuterschool kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld doorlichtingsteam de argumenten die het bestuur van de kleuterschool aangeeft om te rechtvaardigen dat er wel een mogelijkheid moet zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

1.5 Hoe gaat het verder na de doorlichting?

De kleuterschool ontvangt het doorlichtingsverslag enkele dagen na het einde van de doorlichting. Feitelijke onjuistheden kunnen op dat moment nog worden rechtgezet. Het advies en de inschalingen worden echter niet meer gewijzigd.

Uiterlijk binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van het doorlichtingsverslag kan het beleid of het bestuur van de kleuterschool een bijkomende verduidelijking van het doorlichtingsverslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie plant de bespreking zo spoedig mogelijk en het beleid of het bestuur van de kleuterschool bepaalt zijn vertegenwoordiging.

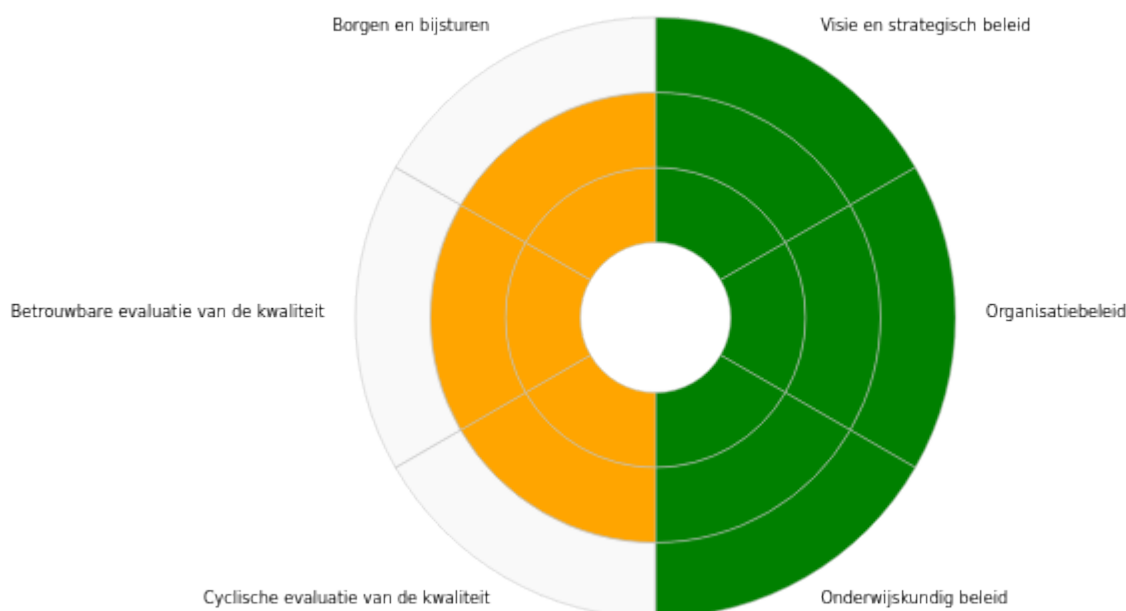
Voor meer informatie: raadpleeg www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be.

2 Administratieve situering

De kleuterschool organiseert onderwijs in volgende vestigingsplaats(en):

- Everaertsstraat 47 - 2060 ANTWERPEN
- Sint-Gummarusstraat 2 - 2060 ANTWERPEN.

3 In welke mate ontwikkelt de kleuterschool haar eigen kwaliteit?

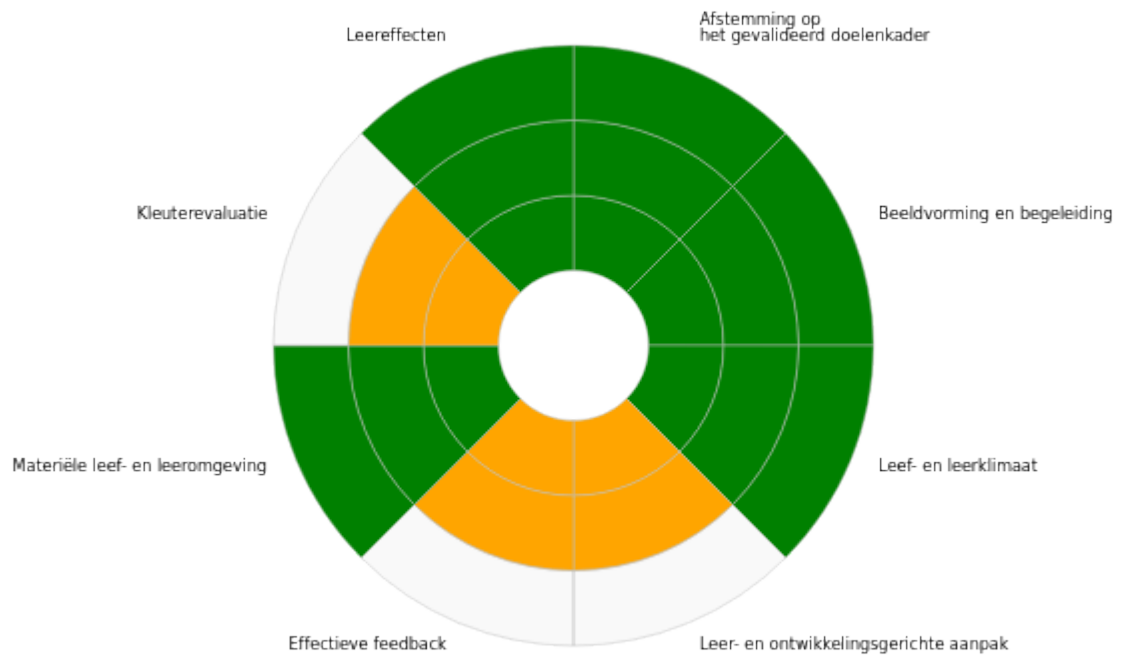
Visie en strategisch beleid De Toverboom weet wat ze met haar onderwijs wil bereiken, hoe ze de schoolwerking wil vormgeven en hoe ze de ontwikkeling van de leerlingen wil stimuleren. Haar visie met de kernwoorden ‘welkom – dynamisch - diversiteit – taal – buurt’ is afgestemd op de input en de context van de school en op de regelgeving. De school stimuleert de gezamenlijke verantwoordelijkheid om de visie te realiseren. De recent vernieuwde visie vindt zichtbaar ingang in de schoolwerking en in de onderwijsleerpraktijk. Ze is in grote lijnen richtinggevend voor de begeleiding en de vormgeving van de onderwijsleerpraktijk. De school kan haar strategie om haar visie in de klas- en schoolwerking te realiseren nog versterken door haar prioriteiten uit te zetten in een strategisch plan op middellange en lange termijn met aandacht voor doelgerichte afspraken en verwachtingen over waarneembare effecten tot op de klasvloer. De trajectmatige aanpak bij het LIST-traject (Lezen IS Top) kan hierbij een hefboom zijn.

Organisatiebeleid	De school ontwikkelt en voert een beleid, waarbij participatie, en dialoog belangrijk zijn. Werkgroepen met wisselende samenstelling werken pedagogische vernieuwingen uit. De school staat open voor externe vragen en verwachtingen en speelt daar geregeld op in. De school kan haar lerende organisatiecultuur nog versterken door expertisedeling tussen de teamleden over de klassen en de vestigingen heen te stimuleren en door hierbij doelgericht en systematisch te werk te gaan. De school beschikt over talrijke samenwerkingsverbanden met diverse externe partners om de onderwijsleerpraktijk en de schoolwerking te versterken. De school communiceert frequent, laagdrempelig en transparant over haar werking met interne en externe belanghebbenden, maar ze doet dit nog beperkt doelgericht. Ze zorgt voor een toegankelijke en groeiend wederkerige samenwerking met de ouders. De efficiëntie, functionaliteit en transparantie van systemen en structuren ter ondersteuning van de begeleiding, de onderwijsleerpraktijk en het beleid bieden ruimte tot verbetering.
Onderwijskundig beleid	De school ontwikkelt de kwaliteit van haar onderwijsleerpraktijk. Ze geeft de onderwijsleerpraktijk, de begeleiding, de leef- en leeromgeving en de professionalisering vorm aan de hand van maatregelen en afspraken. Het beleid is samenhangend zoals blijkt uit de maatregelen en afspraken die de schoolvisie concretiseren. Het is een aandachtspunt om de afspraken doelgericht te formuleren en op te volgen tot op de klasvloer. De school ondersteunt de teamleden maar het afstemmen van de inzet van de personele middelen op de actuele ondersteuningsbehoeften is nog een uitdaging.
Cyclische evaluatie van de kwaliteit	De school evalueert af en toe enkele relevante aspecten van de schoolwerking, zoals de evaluatie van vernieuwingen tijdens personeelsvergaderingen. Ze heeft daarbij in mindere mate aandacht voor de evaluatie van de ontwikkelingsvorderingen en de leereffecten. De school laat kansen liggen om onder andere de doeltreffendheid van de professionalisering, de begeleiding, het leerlingenwelbevinden en de onderwijsleerpraktijk regelmatig te evalueren. De evaluatie is weinig gepland, systematisch en cyclisch.
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit	De school evalueert haar kwaliteit op basis van diverse kwalitatieve en kwantitatieve bronnen. Ze betreft bij haar evaluaties relevante partners. Zo zijn er het extern visitatierapport en de rapsy-bevraging. De school heeft bij haar evaluaties beperkt aandacht voor de resultaten en effecten bij de leerlingen. Bij vernieuwings- en veranderingstrajecten ontbreekt het de school vaak aan een concreet plan van aanpak met meetbare doelen, een eenduidig tijdspad en onderbouwde evaluaties. Zo komt de betrouwbaarheid van de evaluaties in het gedrang.

Borgen en bijsturen De school heeft zicht op haar sterke punten en werkpunten, maar dat zicht is onvolledig. Ze bewaart en verspreidt niet altijd wat goed is. Doordat de school de beschikbare informatie weinig gericht analyseert, laat ze kansen liggen om haar werking vanuit de evaluaties bij te stellen.

4 In welke mate verstrekt de kleuterschool kwaliteitsvol onderwijs?

4.1 De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling

Afstemming op het gevalideerd doelenkader

De leraren bieden de doelen van het gevalideerd doelenkader evenwichtig en nagenoeg volledig aan om een brede en harmonische vorming te realiseren. Het is waardevol dat het schoolteam zicht wil krijgen op de volledigheid en het evenwicht in het onderwijsaanbod. De leraren zorgen voor de verticale samenhang tussen de aangeboden doelen. De afspraken voor onder meer kalenders en planning zijn hierbij waardevol.

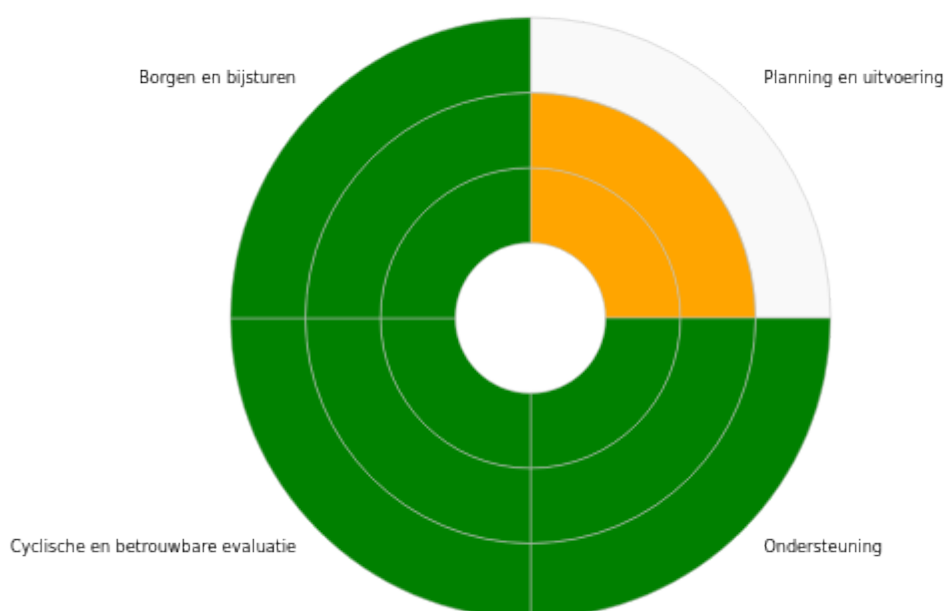
Beeldvorming en begeleiding	De leraren vormen zich een actueel beeld over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de kleuters op basis van gerichte observaties. Ze hebben hierbij zicht op de talige competenties van de kleuters. Met het oog op de realisatie van het gemeenschappelijk curriculum baseren sommige leraren op die beeldvorming haalbare en uitdagende doelen en een begeleiding binnen de brede basiszorg. Ze kunnen hierbij de planmatigheid nog versterken. De verzamelde gegevens sterker analyseren om binnen de verhoogde zorg doelgerichte maatregelen te nemen, is nog een groeikans. De leraren kunnen het opvolgen van de effecten van de begeleiding en het bijsturen waar nodig, nog optimaliseren.
Leef- en leerklimaat	De leraren creëren binnen hun ruime en goed gestructureerde klassen een positief en stimulerend leef- en leerklimaat waarin de kleuters zich goed voelen. De klassen van de jongste kleuters kunnen wel nog verder geoptimaliseerd worden in functie van het verlagen van de drempel tussen school en thuis. Ze gaan positief om met de diversiteit van de groep kleuters. Het is nog een uitdaging om de diversiteit te verbreden en ze te benutten om de kleuters te laten leren uit de verschillen. De leraren erkennen en waarderen sterk de thuistaal van iedere kleuter en spelen daarop in, in functie van het leren en ontwikkelen.
Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak	De leraren leveren inspanningen om het leren en ontwikkelen te ondersteunen. Ze laten echter nog kansen liggen om de aanpak geleidelijk, activerend, betekenisvol en taalontwikkellend te maken. De leraren expliciteren weinig de leerdoelen en de succescriteria op een voor de kleuters begrijpbare manier. Ze laten ook nog kansen liggen om kleuters met elkaar taal te laten gebruiken onder meer in het onthaal. Het aansluiten bij de leef- en beleavingswereld van de kleuters binnen de aangeboden thema's heeft nog groeikansen. De aandacht voor metacognitieve vaardigheden is een werkpunt. De leraren bieden in beperkte mate strategieën aan die het leren, het probleemoplossend denken en de zelfsturing bevorderen. De leraren benutten de tijd om te leren en te ontwikkelen voldoende efficiënt onder meer door het integreren van de eet- en speelmomenten binnen de klaswerking.
Effectieve feedback	De leraren geven voornamelijk productgerichte feedback, die gedeeltelijk duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend is en die past binnen een klimaat van veiligheid en vertrouwen. Ze laten kansen liggen om systematisch effectieve feedback te geven ingebed in het onderwijsleerproces.

- Materiële leef- en leeromgeving** De leraren beschikken over de ontwikkelingsmaterialen en de infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader na te streven. De afspiegeling van de maatschappelijke diversiteit in de klasmaterialen is nog een groeikans. De ontwikkelingsmaterialen en de infrastructuur zijn actueel, veilig en aangepast aan de leer- en ontwikkelingsbehoeften van alle kleuters. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. Het is waardevol dat de leraren de boekenhoeken hebben aangepakt door onder meer verschillende soorten boeken aan te bieden. Het fysiek comfort ondersteunt het leren en onderwijzen.
- Kleuterevaluatie** De observatie en evaluatie zijn beperkt representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. Het digitaal kleutervolgsysteem is in beperkte mate gericht op het in kaart brengen van de ontwikkeling van de kleuter. Hierbij komen sommige leergebieden en domeinen beperkt aan bod. De leraren laten nog kansen liggen om de observatie en evaluatie in te bedden in het onderwijsleerproces en om te komen tot een transparante, betrouwbare, faire en brede evaluatie. De school laat nog kansen liggen om bij het bepalen van de beginsituatie in de uitwerking van de thema's, de evaluatie te betrekken.
- Leereffecten** De ontwikkelingsvorderingen tonen aan dat de leraren minstens de doelen van het gevalideerd doelenkader bij de kleuters nastreven.

5 In welke mate voert de kleuterschool een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne?

Het bestuur van de kleuterschool is verantwoordelijk voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de gebouwen en lokalen. Aan de hand van volgende processen gaat de onderwijsinspectie enkel na of de kleuterschool hiervoor een doeltreffend beleid ontwikkelt en voert:

- gebouwen en onderhoud
- noodplanning
- producten met gevaarlijke eigenschappen.

Planning en uitvoering De school plant voor de onderzochte processen 'gebouwen en onderhoud', 'noodplanning' en 'producten met gevaarlijke eigenschappen', maatregelen en acties gericht op het voorkomen of inperken van risico's en het voorkomen of beperken van schade. Ze neemt die acties op in het globaal preventieplan en het jaaractieplan. De school laat kansen liggen om de geplande acties uit te voeren en om compenserende maatregelen te nemen indien de uitvoering niet op korte termijn kan plaatsvinden. Zo zijn branddeuren niet altijd gesloten en staan de producten met gevaarlijke eigenschappen niet slotvast. Voor het podium waarvan het hout rot is, zijn er momenteel onvoldoende compenserende maatregelen.

Ondersteuning De school ondersteunt de planning, de uitvoering en de evaluatie van de maatregelen en acties. Ze voorziet planmatig in financiële, materiële en personele middelen. Zo is vanuit het schoolbestuur een degelijke interne dienst voor preventie en bescherming op het werk uitgebouwd, waarbij ook de lokale verankering niet is vergeten. Het is waardevol dat de lokale preventiemedewerkers een interne opleiding krijgen. De school informeert systematisch tijdens onder meer de personeelsvergaderingen de teamleden over het veiligheidsbeleid maar de effectiviteit hiervan is nog een aandachtspunt. Voor het onderhoud van de gebouwen kan de school een beroep doen op een interne klusjesdienst.

Cyclische en betrouwbare evaluatie De school evalueert systematisch en cyclisch alle processen in de doorlichtingsfocus en bijhorende acties. Ze verzamelt onder meer tijdens de tweemaandelijks rondgangen van de interne preventiedienst gegevens om de kwaliteit van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne te evalueren en baseert zich daarvoor op diverse bronnen. Ze betreft relevante partners bij de evaluaties. Daardoor zijn de evaluaties doorgaans betrouwbaar. Het betrekken van de teamleden bij de evaluatie is nog een uitdaging.

Borgen en bijsturen De school heeft zicht op haar sterke punten en werkpunten. Ze bewaart en verspreidt wat kwaliteitsvol is. Ze ontwikkelt doelgerichte verbeteracties voor haar werkpunten. Vanuit vorige doorlichtingen is de interne dienst sterker gestructureerd.

6 Respecteert de kleuterschool de regelgeving?

De kleuterschool moet zich engageren om aan volgende inbreuken op de regelgeving te werken:

- De eigen kwaliteit systematisch onderzoeken en bewaken.
 - Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 08/05/2009 - art. 6

7 Samenvatting

Legende

- = beneden de verwachting
- ◆ = benadert de verwachting
- = volgens de verwachting
- ★ = overstijgt de verwachting.

7.1 In welke mate ontwikkelt de kleuterschool haar eigen kwaliteit?

Visie en strategisch beleid	●
Organisatiebeleid	●
Onderwijskundig beleid	●
Cyclische evaluatie van de kwaliteit	◆
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit	◆
Borgen en bijsturen	◆

7.2 In welke mate verstrekt de kleuterschool kwaliteitsvol onderwijs?

7.2.1 De onderwijsleerpraktijk

	De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling
Afstemming op het gevalideerd doelenkader	●
Beeldvorming en begeleiding	●
Leef- en leerklimaat	●
Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak	◆
Effectieve feedback	◆
Materiële leef- en leeromgeving	●
Kleuterevaluatie	◆
Leereffecten	●

7.3 In welke mate voert de kleuterschool een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne?

Planning en uitvoering	◆
Ondersteuning	●
Cyclische en betrouwbare evaluatie	●
Borgen en bijsturen	●

8 Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen

De onderwijsinspectie formuleert over de verdere erkenning van de kleuterschool een GUNSTIG ADVIES.

De onderwijsinspectie doet de volgende aanbevelingen met het oog op de verdere kwaliteitsontwikkeling van de kleuterschool:

- De kwaliteit borgen van afstemming op het gevalideerd doelenkader.
 - De kwaliteit borgen van beeldvorming en begeleiding.
 - De kwaliteit borgen van leef- en leerklimaat.
 - De kwaliteit borgen van de materiële leef- en leeromgeving.
 - De kwaliteit borgen van de leereffecten.
-
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de kwaliteitsontwikkeling.
 - De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling.
 - De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot het voeren van een doeltreffend beleid op het vlak van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak.
 - De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de effectieve feedback.
 - De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot kleuterevaluatie.